

Sanaston opas tekijöille ja oikeuden- haltijoille

LAINAUSKORVAUS
TILITYKSET
TEKIJÄNOIKEUDET

sanasto

sanasto

Sanasto on vuonna 2005 perustettu kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö. Puolustamme kirjailijoiden ja kääntäjien tekijänoikeuksia ja varmistamme tekijöille korvaukset kirjallisuuden jälkikäytöstä.

ASIAKASPALVELUMME PALVELEE ARKISIN KLO 10–15.

PUHELIN: +358 (0)9 5629 3300

SÄHKÖPOSTI: INFO@SANASTO.FI

SISÄLLYS

- 4 Palvelut tekijöille
- 6 Mitä korvauksia maksamme?
- 8 Lainauskorvaus
- 10 Näin saat korvauksesi
- 12 Verotus
- 14 Käyttöluvat
- 16 Kuolinpesän asiakkuus
- 19 Edunvalvonta

PALVELUT TEKIJÖILLE

Tilitämme tekijöille lainauskorvaukset teosten kirjastolainaamisesta ja muut tekijänoikeuskorvaukset teosten käyttämisestä.

Sanasto hoitaa puolestasi teosten käyttöluvien myöntämisen.

Järjestämme webinaareja ja tarjoamme tekijänoikeustietoutta.

Vaikutamme yhteiskunnallisesti tekijöiden puolesta.

TOIMINTAAMME EIVÄT KUULU:

- Kustannussopimukseen tai teosten kustantamiseen liittyvät asiat.
- Kirjastojen kirjahankinnat.
- ISBN-tunnuksen hankkiminen teokselle.
- Teoksen muuntaminen toiseen taiteenlajiin, kuten sävellykseksi, näytelmäksi tai elokuvaksi.
- Asiamiehenä toimiminen tekijöiden välisissä riita-asioissa.
- Käännösoikeuksien myöntäminen.
- Apurahat.

MITÄ KORVAUKSIA MAKSAMME?

Lainauskorvaus

teosten kirjasto-
lainaamisesta.

Julkaisukorvaukset

yksittäisten runojen
tai tekstikatkelmien
käytöstä osana uusia jul-
kaisuja, kuten oppikirjoja
tai lehdessä julkaistavia
kuolinilmoituksia.

Celia-korvaukset valtion
saavutettavuuskirjasto
Celian lainoista, siltä
osin kuin ne ovat kor-
vauksen piirissä.

**Verkkokäyttö-
korvaukset** yksittäisten
runojen tai teksti-
katkelmien käytöstä
verkkokanavissa.

Esityskorvaukset

kirjallisuuden julkisesta
esittämisestä erilai-
sissa tapahtumissa,
kuten runoilloissa.

**Radio- ja tv-käyttö-
korvaukset** kirjallisuus-
den käytöstä radiossa
ja televisiossa sekä
lähettäjäyritysten
verkkopalveluissa.

Näyttelykorvaukset
runojen tai teksti-
katkelmien näytteille-
asettamisesta.

Sanasto tilittää myös
**korvauksia teosten
käytöstä kulttuuriperin-
tölaitoksissa** (kirjastot,
arkistot, museot).

”Sanasto on tärkeä, luotettava ja hyvin toimiva järjestö, joka on näkyvästi kirjallisuuden tekijöiden puolella.”

OTE SANASTON ASIAKASKYSELYSTÄ

LAINAUSKORVAUS

Lainauskorvaus on tekijänoikeuskorvaus, jota maksetaan teosten kirjastolainaamisesta. Se on korvaus teosten ilmaisesta käyttämisestä ja siitä tekijälle aiheutuvasta tulonmenetyksestä.

- Korvausta maksetaan yleisten kirjastojen ja korkea-koulukirjastojen lainoista.
- Korvausta saa sekä fyysisistä lainoista että e-lainoista.
- Lainakohtainen korvaus vaihtelee muun muassa koko Suomessa toteutuneen lainamäärän ja käytössä olevan määrärahan mukaan.
- Kääntäjälle maksetaan 50 % teoskohtaisesta korvauksesta.
- Jos teoksella on useita kirjoittajia, jaetaan korvaus tekijöiden kesken tasan.
- Lainauskorvausta maksetaan tekijälle, kun tilitettävää on kertynyt vähintään 10 euroa.
- Lainauskorvausta voi vuosittain saada fyysisistä lainoista enintään 32 000 euroa ja e-lainoista enintään 15 000 euroa.
- Lainauskorvauksia voidaan tilittää takautuvasti kolmelta vuodelta.
- Lainauskorvaus on säädetty luovuttamattomaksi oikeudeksi. Tekijä ei siis voi elinaikanaan luovuttaa toiselle osapuolelle oikeuttaan lainauskorvaukseen.

TILITYSAIKATAULU

Sanasto tilittää tekijänoikeuskorvauksia neljä kertaa vuodessa. Lainauskorvauksia tilitetään kahdesti vuodessa: kevät- ja syyskaudella. Löydät tilitysaikataulun verkosta: sanasto.fi/tilitykset.

NÄIN SAAT KORVAUKSESI

1 TÄYTÄ TEOSLUETTELO

Lainauskorvauksia maksetaan ainoastaan niistä teoksista, jotka asiakas on lisännyt OmaSanaston teosluetteloon.

Onkin tärkeää, että pidät itse huolta teosluettelon ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta.

- Lisää teosluettelolle kaikki kirjoittamasi tai kääntämäsi teokset.
- Lisää tietoihisi myös kaikki nimimerkit, joilla olet julkaissut teoksia.
- Teoksia voit lisätä manuaalisesti tai teosehdotuksista, joita OmaSanasto tarjoaa teosluettelon alle.
- Lisää luetteloon kaikki eri painokset ja formaatit, kuten e-kirjat ja e-äänikirjat. Lainauskorvaukset kohdistetaan ISBN-tunnuksen avulla, joten on tärkeää, että listaat teosluetteloosi kaikki teostesi ISBN-tunnukset.

2 LÄHETÄ VEROKORTTI KUN REKISTERÖIDYT

Uuden asiakkaan tulee toimittaa verokortti Sanastoon. Lisää tietoa verotuksesta saat tämän oppaan seuraavalta aukeamalta.

3 PÄIVITÄ TIETOSI NIIDEN MUUTTUESSA

Tietojen ajan tasalla pitäminen on asiakkaan vastuulla. Päivitähän siis teoksesi sekä yhteys- ja pankkitietosi OmaSanastossa, jos niihin tulee muutoksia.

TEKIJÄNOIKEUSKORVAUKSET JA SOSIAALIETUUDET

Huomioithan, että tekijänoikeuskorvaukset saattavat vaikuttaa saamiisi sosiaalietuuksiin, kuten työttömyysturvaan ja asumistukeen. Tekijänoikeuskorvauksiin liittyvissä ongelmatilanteissa ja kysymyksissä voit aina olla yhteydessä Sanastoon.

VEROTUS

TEKIJÄNOIKEUSKORVAUKSET OVAT ANSIOTULOJA

Sanaston maksamat tekijänoikeuskorvaukset ovat veronalaista tuloa, ja niitä verotetaan henkilökohtaisena ansiotulona. Toimita meille verokorttisi, jos:

- olet rekisteröitynyt Sanastoon kuluvan vuoden aikana.
- haluat muuttaa veroprosenttiasi.
- asut pysyvästi ulkomailla – lähetä lähdeverokortti Sanastoon vuosittain.

Verokortin voi toimittaa OmaSanaston kautta, sähköpostitse Sanaston asiakaspalveluun osoitteeseen info@sanasto.fi tai postitse Sanaston toimistoon.

Saamme useimmissa tapauksissa asiakkaidemme veroprosentit vuoden alussa suoraan verottajalta. Voit tuolloin tarkistaa Sanastolle toimitetun veroprosenttisi OmaSanastosta. Verokorttia ei siis tarvitse lähettää Sanastoon, jollet halua muuttaa veroprosenttiasi. Uusien asiakkaiden tulee kuitenkin toimittaa verokortti Sanastoon.

VEROTUS TOIMINIMEN KAUTTA

Yksityisen elinkeinonharjoittajan tekijänoikeuskorvausten verotus voidaan hoitaa toiminimen kautta. Toiminimen täytyy täyttää seuraavat ehdot:

- Toiminimen tulee olla merkitty ennakkoperintärekisteriin.
- Toiminimen päätoimialan tulee olla joko kirjallisuus, kustannustoiminta, kääntäminen tai muu taiteellinen luominen tai sama kuin tekijän teosten ala.

Tällaisessa tapauksessa Sanasto ilmoittaa tekijälle maksetut korvaukset osana henkilökohtaista verotusta, ja tekijä huolehtii itse ennakonpidätyksestä.

Jos sinulla on edellä mainitut ehdot täyttävä toiminimi, ilmoitathan asiakaspalveluumme y-tunnuksesi.

PERINTÖNÄ SAATUJEN TEKIJÄNOIKEUSKORVAUSTEN VEROTUS

Kun tekijänoikeudet ovat saatu perintönä tai testamentilla, verotetaan tekijänoikeuskorvauksia pääomatulona.

Tekijänoikeuksia testamentilla tai perintönä saaneiden henkilöiden ei siis tarvitse toimittaa verokorttejaan Sanastoon, paitsi jos he ovat itse Sanaston tekijäasiakkaita.

KÄYTTÖLUVAT

TEOKSEN LUOJALLA ON TEKIJÄNOIKEUS TEOKSEEN

Tekijänoikeus syntyy automaattisesti teoksen luomishetkellä, eikä sitä tarvitse erikseen rekisteröidä. Kirjallisuudessa tekijänoikeus syntyy sekä kirjailijalle että kääntäjälle.

OHJAA LUPAPYYNNÖT SANASTOON

Asiakkaanamme valtuutat Sanaston valvomaan ja hallinnoimaan tekijänoikeuksiasi toimialueillamme. Tällöin sinun ei tarvitse neuvotella hintaa teostesi käytölle, laatia käytöstä sopimusta tai huolehtia laskutuksesta.

Voimme myöntää luvan puolestasi, kun jo aikaisemmin julkaistua runoasi tai tekstikatkelmaasi pyydetään:

- esitettäväksi julkisesti, esimerkiksi lausuttavaksi yleisötilaisuudessa
- käytettäväksi tapahtumamateriaaleissa tai osana kuolinilmoitusta
- julkaistavaksi osana uutta teosta, kuten äidinkielen oppikirjaa
- käytettäväksi radiossa tai televisiossa
- käytettäväksi sosiaalisessa mediassa tai verkkosivulla
- näytettäväksi osana näyttelyä.

Sanasto myöntää lupia ainoastaan yksittäisten runojen ja tekstikatkelmien käyttöön, ei siis kokonaisten teosten tai teoskokonaisuuksien, kuten romaanien, uudelleenjulkaisuun. Sanasto ei myöskään myönnä lupia teoksen muuntamiseen toiseen taidelajiin, kuten sävellykseksi tai elokuvaksi. Poliittisesti sitoutuneille organisaatioille Sanasto ei myönnä lupia ilman tekijän erillistä suostumusta.

PYYDÄ KÄYTÖSTÄ KORVAUS

Suosittellemme, että teoksen käytöstä pyydetään aina korvaus. Käytäntö parantaa kaikkien tekijöiden mahdollisuuksia saada asianmukainen korvaus työstään. Jos päätät myöntää itse luvan teoksesi käyttöön, muista sopia kirjallisesti käytön laajuudesta, kestosta ja hinnasta.

SANASTON EDUSTAMAT TEKIJÄT -LISTA

Voit antaa OmaSanastossa suostumuksen nimesi julkaisuun verkkosivuillamme [Sanaston edustamat tekijät](#) -listalla. Lista helpottaa luvanhakua, koska sen avulla luvanhakija voi tarkistaa, minkä tekstien käyttöön hän voi saada Sanaston kautta luvan.

KUOLINPESÄN ASIAKKUUS

TEKIJÄNOIKEUKSIEN SIIRTYMINEN

Tekijänoikeudet ovat voimassa 70 vuotta tekijän kuolinvuoden päättymisestä. Tekijän kuoleman jälkeen tekijänoikeus siirtyy avio-oikeutta, perintöä ja testamenttia koskevien säännösten mukaisesti. Tekijänoikeuksien kannalta oikeudenhaltijan asema on hyvin samanlainen kuin tekijänkin. Teosten käyttämiseen tulee pyytää lupa, ja oikeudenhaltija on oikeutettu korvaukseen teoksen käytöstä.

Jos kuolinpesän oikeudenhaltijoita on useita, voi Sanasto tilittää tekijänoikeuskorvaukset näillä vaihtoehtoisilla tavoilla:

JOS PERINTÖÄ EI OLE JAETTU

- A** korvaukset maksetaan kuolinpesän tilille tai
 - B** korvaukset maksetaan jokaisen oikeudenomistajan tilille erikseen.
-

JOS PERINTÖ ON JO JAETTU (vähintään tekijänoikeuksien osalta)

Tilitykset maksetaan jokaisen oikeudenomistajan tilille perinnönjaossa määritellyn prosenttijaon mukaisesti.

Kussakin tapauksessa oikeudenhaltijat valtuuttavat yhden henkilön toimimaan yhteyshenkilönä Sanastoon.

Perintö saatetaan myös jakaa sen jälkeen, kun asiakkuussuhde Sanastoon on jo perustettu ja korvauksia tilitetty ensimmäisen mallin mukaan. Perinnönjaon jälkeen korvaukset maksetaan suoraan kullekin oikeudenomistajalle. Tällaisessa tapauksessa ottakaa yhteyttä Sanaston asiakaspalveluun.

EDUNVALVONTA

SANASTO EDISTÄÄ TEKIJÖIDEN OIKEUKSIA

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen kirjallisuuden tekijöiden aseman parantamiseksi ja tekijänoikeuksien vahvistamiseksi on keskeinen osa työtämme. Tavoitteenamme on tekijänoikeuslainsäädäntö, joka suojaa tekijöiden oikeuksia, edistää tekijöiden toimintaedellytyksiä ja tukee luovaa työtä. Tekijällä täytyy olla mahdollisuus päättää teostensa käytöstä ja saada siitä asianmukainen korvaus.

Tekijänoikeuksien puolustaminen on entistäkin tärkeämpää, koska digitaalisissa ympäristöissä tekijyys hämärtyy helposti. Siksi tarvitaan paitsi vahvaa tekijänoikeuslainsäädäntöä, myös myönteisesti tekijänoikeuksiin suhtautuvaa ilmapiiriä. Olemme mukana luovan alan yhteisessä edunvalvonnassa ja osallistumme aktiivisesti tekijänoikeuksista käytävään keskusteluun.

Ajankohtaista tietoa vaikuttamistyöstämme löydät osoitteesta sanasto.fi/edunvalvonta.

LAKINEUVONTA

Autamme kirjallisuuden tekijöitä, kun tekijänoikeus- tai käyttölupa-asiat askarruttavat. Löydät tekijänoikeuksista runsaasti tietoa myös verkkosivuiltamme.

Meihin kannattaa olla yhteydessä, jos epäilet teoksesi luvaton käyttöä. Tekijänoikeusloukkauksiin liittyvistä korvauksista pystytään useimmiten sopimaan jälkikäteen.

SANASTO.FI

KORKEAVUORENKATU 30 A, 00130 HELSINKI

+358 (0)9 5629 3300 • INFO@SANASTO.FI

FACEBOOK: FB.COM/SANASTO • INSTAGRAM: @SANASTO